

отгънѣтъ спрѣмо Сърбия. Напротивъ, мисията на г. Данева, както самъ той я схващаше, бѣ отъ естество да ползува еднакво Сърбия, както и България.

Когато г. Даневъ се спрѣ въ Австро-Унгария, двѣ кризи застрашаваха балканския съюзъ. Отъ една страна кризата, прѣдизвикана съ претенциитѣ на Ромъния върху Силистра; отъ друга страна, намѣсата на Австро-Унгария противъ сръбскитѣ домогвания въ Албания. По първия въпросъ, г. Даневъ моли австро-унгарската дипломация да даде въ Букурещъ съвети на благоразумие; по втория въпросъ, ходатайствува, щото Австро-Унгария да смеги своето становище спрѣмо Сърбия. И въ двѣтъ посоки неговата инициатива бѣ умѣстна. Но има случаи, въ които не важатъ толкова намѣренята на хората, колкото впечатлението, което се създава за тѣхъ.

Сърбитѣ положили всички възможни усилия, за да бжде въ Парижъ, Петроградъ и Лондонъ много лошо впечатлението отъ Даневата мисия въ Австро-Унгария. Искрено ли бѣше безпокойствието, което проявиха по тоя случай сърбитѣ? Това е възможно. Сърбитѣ иматъ болезнена мнителность. Тѣ много лесно вѣрватъ въ това, за което самитѣ тѣ сж способни. Но нападена отъ тѣхъ тревога далечъ надминаваше вжирѣшното имъ чувство. Тѣ я раздухаха умислено да отровятъ чрѣзъ едно съмнѣние благоприятната за България атмосфера, която бѣха ѝ създали въ странитѣ на Съглашението побѣдитѣ и героизма на нейнитѣ войници.

За нещастие, срѣщу България сжществуваша стари сѣмена на недовъріе. Годината 1908 бѣ оставила легендата, че ние сме били, при прогласяването на независимостта си, въ заговоръ съ Австро-Унгария. Не бѣ трудно за сърбитѣ да разпространяватъ мѣлвата, че пѣтешествието на г. Данева имало за цѣлъ да възобнови между София и Виена старитѣ тайни връзки. Личността на царъ Фердинандъ даваше голѣма вѣроятность на тия прѣдложения. Знаеше се, че той обича задкулиснитѣ игри и тайнитѣ пѣтица. Никой за това не намираше странно, че неговиятъ безпокоенъ духъ е могълъ да търси въ Виена и Будапеща елементи за нѣкоя нова маневра.

Едно своеврѣменно усилие отъ наша страна, развито въ дипломацията и слѣдъ общественото мнѣние, можеше да разсѣе подозрѣнията, повдигнати срѣщу българската политика. Но ние не съумѣхме да дадемъ нужния отпоръ на сръбското дѣйствие нито въ една отъ неговитѣ враждебни посоки: както оставихме да се образуватъ още прѣзъ януарій 1913 год. единъ сръбско-грѣцки заговоръ срѣщу насъ, тѣй оставихме и сръбската пропаганда противъ насъ безпрѣпятствено да се развива въ странитѣ на Съглашението.

Когато тайната криза въ сръбско-българскитѣ отношения взе формата на явенъ конфликтъ, сръбската теза бѣ взела въ столицитѣ на Съглашението голѣмъ прѣвъсъ. Не говоримъ за аргументитѣ, които г. Пашичъ бѣ изнесълъ противъ точното изпълнение на договора отъ 1912 год.; тази софистика бѣ много сложна, за да упражни голѣмо влияние върху умоветѣ въ странство. Сърбитѣ завладѣха общественото мнѣние съ други срѣдства. Тѣ успѣха да съададатъ въ Петроградъ, Лондонъ и Парижъ едно силно разположение да се мисли:

1-о. Че, слѣдъ като разби турцитѣ съ военната помощъ на Сърбия и си обезпечи своитѣ териториялни придобивки съ дипломатическото съдѣйствие на Съглашението, България ще се обърне отново къмъ Австро-Унгария, като възкреси връзкитѣ отъ 1908 год.;

2-о. Че Сърбия, бидейки по своето географическо положение, първата прѣграда срѣщу Австро-Унгария и, по своитѣ национални въжделения, естествения нейнъ врагъ, сърбитѣ трѣбвало да владѣятъ Вардарската долина, защото само тѣ имали едноврѣменно историческото призвание и искрената воля да затворятъ пѣтя на германизма къмъ Солунъ и Егейското море.

3-о. Че австро-унгарската дипломация, чрѣзъ старото си влияние надъ царъ Фердинанда и чрѣзъ съприкосновението си съ г. Данева, дѣйствувала въ